

Skaitmeninė saugykla: patikimumo užtikrinimas

Jūratė Kuprienė

Bibliotekininkystės ir informacijos mokslų institutas, Vilniaus universitetas

jurate.kupriene@gmail.com

Lietuvos kultūros paveldas atsiveria pasauliui, Lietuvos Nacionalinė biblioteka, 2008.02.11 Vilnius

Kodėl patikimumas?

- **Skaitmeninės informacijos kiekio augimas**
- **Skaitmeninės informacijos vertė**
- **Skaitmeninės informacijos pažeidžiamumas:**
 - Informacija nuolat keičiasi
 - Technologijos nuolat keičiasi
 - Vartotojai privalo turėti ir atnaujinti technines žinias, ir įrangą
- **Autorių ir vartotojų poreikiai**
 - Autentiškumas – tikra, nepakeista
 - Vientisumas – tokios pat struktūros ir formos
 - Prieiga – galimybė naudoti nepaisant technologijų kaitos

Bibliotekos, archyvai, muziejai – ar patikima?

- Turi didelę patirtį saugant tradicinius dokumentus
- Taiko pažangias technologijas ir metodus skaitmeninės informacijos saugojimui

! Saugoti skaitmeninius informacijos išteklius pradėjo neseniai

Patikima skaitmeninė saugykla – kas tai?

Skaitmeninė saugykla patikima, jei ji yra tai, ką apie save deklaruoja

Patikimumas – tai sistemos gebėjimas veikti pagal apibrėžtus tikslus ir specifikacijas.

10 patikimumo kriterijų

2007 m. sausį DCC, DPE, CLR, nestor aptarė ir apibrėžė 10 pagrindinių patikimą skaitmeninę saugyklą įvardijančių kriterijų:

1. Saugykla prisiima atsakomybę už skaitmeninės informacijos, skirtos apsibrėžtai tikslinei bendruomenei (-ėms), nuolatinį saugojimą ir priežiūrą

2. Demonstruoja organizacinį atitikimą prisiimtiems įsipareigojimams:

- finansai
- personalas
- organizacijos struktūra

10 patikimumo kriterijų

3. Įgyja ir išlaiko būtinas sutartines ir autorines teises tam, kad galėtų vykdyti prisiimtas atsakomybes

4. Turi galiojančią ir efektyvią politikos sistemą:

- apibrėžtos veiklos ir atsakomybės
- naudoja kokybės sistemą
- reaguoja į pokyčius
- ilgalaikis planavimas

10 patikimumo kriterijų

5. Įgyja ir išsaugo skaitmeninius objektus pagal nustatytus kriterijus, kurie atitinka prisiimtus įsipareigojimus ir galimybes

6. Palaiko ir užtikrina skaitmeninių objektų ilgalaikį autentiškumą, vientisumą ir galimybę naudoti

7. Kuria ir atnaujina būtinus metaduomenis apie:

- skaitmeninės informacijos turinį,
- struktūrą,
- padarytus pakeitimus,
- technines savybes
- prieigos ir naudojimo teises bei sąlygas

10 patikimumo kriterijų

8. Atlieka reikiamą platintojo vaidmenį
9. Turi strateginę ilgalaikio išsaugojimo planavimo ir vykdymo programą
10. Turi techninę infrastruktūrą, galinčią nuolatos palaikyti ir apsaugoti skaitmeninius objektus

Patikimumo įvertinimo priemonės

2002: RLG/OCLC Report: Trusted Repositories Attributes & Responsibilities

2002: Reference Model for an Open Archival Information System (OAIS)

2005: RLG/NARA: Audit Check-list for Repository Certification

2006: nestor: Catalogue of Criteria for Trusted Digital Repositories

2007: nestor/CLIR/RLG/DPE/DCC: Core Requirements for Digital Archives

2007: DCC/DPE: Digital Repository Audit Method Based on Risk Assessment (DRAMBORA)

2007: CRL/OCLC: Trustworthy Repositories Audit & Certification (TRAC): Criteria and Check-list

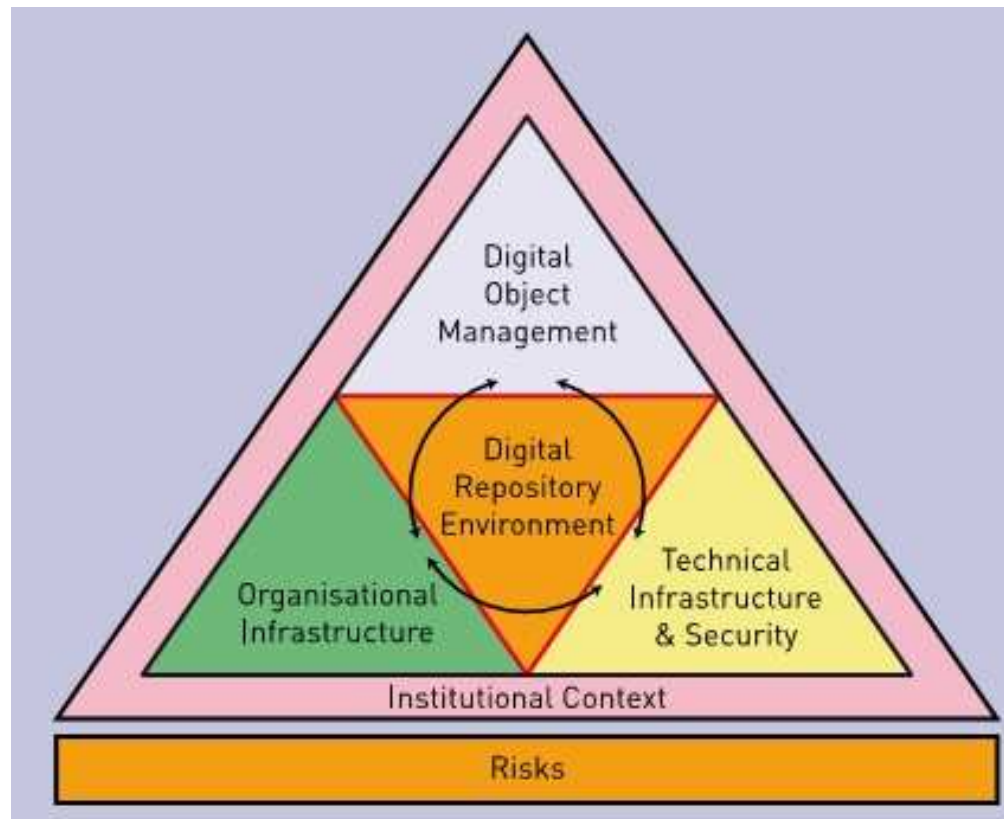
Information Society

DRAMBORA

Digital Repository Audit Method Based on Risk Assessment

DRAMBORA – rizikų valdymu paremta skaitmeninės saugyklos vertinimo priemonė.

Naudojant šią priemonę organizacijos gali tikėtis gauti:

- Nustatytą ir aprašytą organizacijos profilį
- Aiškiai identifikuotas ir aprašytas saugyklos vertybes, vaidmenis ir veiklas
- Sudarytą identifikuotų rizikų katalogą
- Sąrašą saugyklos valdymo ir struktūros privalumų ir trūkumų
- Identifikuotų rizikų atsitikimo tikimybes
- Sąrašą mechanizmų, sumažinančių neišvengiamų rizikų poveikį

Ši priemonė padeda:

- Dokumentuoti organizacinę ir kontrolės struktūrą
- Identifikuoti veiklas, turtą ir už jį atsakingus asmenis
- Identifikuoti ir įvertinti rizikas
- Valdyti rizikas, kad būtų užtikrintas veiklos tęstinumas ir informacijos naudojimo galimybė ateityje

Galite išbandyti DRAMBORA 1.0

Užsiregistruokite ir parsisiųskite priemonę
<http://www.repositoryaudit.eu/>

Parsisiųskite vartotojo vadovą
<http://www.repositoryaudit.eu/download/>

Ačiū

Jūratė Kuprienė

Bibliotekininkystės ir informacijos mokslų institutas

Vilniaus universitetas

jurate.kupriene@gmail.com

<http://www.digitalpreservationeurope.eu>

Information Society

Lietuvos kultūros paveldas atsiveria pasauliui, Lietuvos Nacionalinė biblioteka, 2008.02.11 Vilnius